

En Nefret Edilen Helal: Boşanma

İnsanı en mükemmel şekilde kuşatan, içgüdülerini ve uzvi ihtiyaçlarını kişiye ve başkalarına en uygun şekilde gideren, insanın karşılaştığı tüm sorunlara ve zorluklara en isabetli çözümleri getiren bir şariat... İşte İslam budur! Yaratıcının kulları için razı olduğu ve kullarının Rablerini razı edeceği tek din... Nevi içgüdüğü ve insan nevini korumak, diğer içgüdüğü gibi İslam'ın mükemmel bir şekilde ele aldığı konulardan biridir. İslam, bunun doyumunu için şer'î bir yol belirlemiş ve bu amaçla eşler arasındaki özel ilişkiyi, sapsağlam bir bağ olarak evlilik ile düzenlemiştir. Allah Teâla şöyle buyurmuştur: **“Vaktiyle siz birbirinizle haşir-neşir olduğunuz ve onlar (nikâhlanırken) sizden sağlam bir teminat almış olduğu halde onu nasıl geri alırsınız!”**

Allah'a iman eden herkesin uyması gereken bu bağ, nevi içgüdüğünü doyuran çözümlerden biridir. Bunun için İslam, iyi bir eş seçimi yapmayı ve temiz insanların temiz insanlar için olmasını vacip kılmıştır ki bu birliktelik yaşamları boyunca hep güçlü ve sağlam kalsın: **“temiz erkekler de temiz kadınlara yaraşır”**

Ancak, insanlar eş seçiminde hata edebilir, karakterleri ve çıkarlarındaki farklılıklar veya aralarındaki uyumsuzluk ve sevgisizlik yüzünden araları bozulabilir, evlilik hayatı sürdürülemez hale gelebilir. Yaşamları cehenneme dönebilir, dayanılmaz ve katlanılmaz bir durum oluşabilir, hiçbir çözüm bulunmayabilir ve nihayet kaçınılmaz çare gündeme gelebilir: Boşanma! Evet, İslam boşanmayı -hoş karşılanmasa da- meşru kılmış olmakla birlikte bu, eşler arasında uyumsuzluk olduğu ve evlilik hayatının sürdürülemez hale geldiği bazı durumlar için kaçınılmaz bir çözüm olarak görmüştür.

Bu sayede sürdürülemez bir evlilik ilişkisinin başkaları ve toplum üzerinde yıkıcı olabilen etkilerini bertaraf etmiş, evlilik ilişkisinin kirlenmesini veya lekelenmesini önlemiş, eşler arasında uyumsuzluk ve anlaşmazlık var diye bu sağlam bağın zarar görmesini engellemiştir. Zira Allah, yarattığı kulları ve yapılarını en iyi bilendir. Eşler arasındaki bu bağı helal kılarak onları koruma altına almış, bu bağın kirlenmesini ve Rablerinin öfkesine maruz kalmalarını önlemek üzere de bu tedbiri koymuştur.

Öte yandan Hristiyanlıkta bu mesele değerlendirilmiş, kabul edilemez görülerek eşlerin boşanmasına izin verilmemiştir. Zira onlara göre evlilik kutsal bir bağıdır ve erkeğin hayatı boyunca tek bir eşi olmalıdır. Eşler kutsal evlilik hayatlarında birbirlerinden emin olmalıdır. Böylece genel bir kural olarak prensipte boşanmayı reddetmiştir. Ancak eşlerin geçimsizliği ve evlilik hayatının sürdürülemez hale geldiği durumlarla karşılaşmışlar, boşanma engelinden ötürü farklı yollara başvurmuşlar, eşler arzu ve ihtiyaçlarını gayri meşru yollardan gidermeye yönelmişler, böylece toplumda evlilik dışı ilişkiler hızla yayılmış, aile bağları sarsılmış, toplum ifsat olmaya başlamıştır. Kilisenin öncelikli referansı olan Kitab-ı Mukaddes'te (İncil) pek çok yerde şöyle geçmektedir: “Karısını cinsel ahlâksızlıktan başka bir sebeple boşayıp başkası ile evlenen, zina etmiş olur. Boşanmış kadınla evlenen de zina etmiş olur.” Buna rağmen, sıkıntılı evlilik ilişkilerinde karşılaştıkları bu zorluklar konusunda yeni mevzuat ve içtihatlar çıkarmak zorunda kalıp boşanmayı kabul edilebilir hale getirmişler, bunun için eşlerden birinin zina suçunu işlemesi, evliliğin kutsallığının çiğnenmesi, eşlerden birinin delirmesi veya ileride evlilik hayatı ve çocuklar için risk teşkil edecek şekilde şiddetli ve kronik psikolojik sorunlar yaşaması ya da eşinin izni veya bilgisi olmaksızın üç yıl veya daha uzun süreliğine evi terk etmesi, rızası ve onayı olmadan eşlerden birinin evliliğe zorlanmış olması gibi birtakım gerekçeler belirlemiştir.

Evliliği sürdürülmesi ve asla koparılmaması gereken “kutsal” bir bağ olarak tanımlayan kilisenin bu tavrına rağmen, pek çok ailenin maruz kaldığı ve evlilik hayatının sürdürülemez hale geldiği

sıkıntılar karşısında belirli durumlar için boşanmaya izin vermek zorunda kalarak kutsal kitaplarını çiğnemişlerdir.

Bir başka yaklaşım da özgürlük ve feminizm yanlılarının, evlilik dışı ilişkiler içinde dileyenin dilediği gibi yaşamasına çağrıda bulunur. Böyle bir yaklaşımın, toplumun çekirdeği olan aile kurumunu zayıflatmak ve yıkmak amaçlı olduğuna kuşku yoktur zaten.

Feminist bir varoluşçu bir yazar olan Simone de Beauvoir evlilik için; “Evlilik bir kadın için ümitlerini ve hayallerini yok eden müebbet hapistir” der ve evliliği, yok edilmesi ve ortadan kaldırılması gereken kadını aşağılayıcı bir kurum olarak tanımlar. Feminist felsefe, “Hemcins veya karşıt cins iki birey arasında herhangi bir zamanda birleşme ve ayrılma özgürlüğü”ne çağırır. Kuşkusuz bu yaklaşım, aileyi ve toplumu tümüyle yıkmaya, soy bağına karıştırmaya, ahlaksızlık ve fitne saçmaya yönelik iğrenç bir hayat profili öngörmektedir.

İnsanı, hayatı ve kainatı yaratan Allah Subhânehu'nun katındaki tek din olan İslam insanın yaşamını en mükemmel şekilde düzenlemiştir. Zira bu din, insanı yaratanın katındandır. İnsanı, onu yaratan daha iyi kim bilebilir, selim fitrata uygun bir hayatı düzenleyebilir ki? Allah, içgüdülerini doğru bir şekilde doyurmaları, çoğalmaları, türlerini sürdürmeleri, bu hayatta insanca yaşayabilmeleri için insanoğluna evlilik emretmiş ve evlilik sürecini başından sonuna mükemmel bir şekilde düzenlemiştir. Ancak kimi zaman evlilik ilişkisi güzelliğini kaybettiren etkilere maruz kalabilir. Şeytan da eşler arasını ayırmak için çaba harcayarak kendini mutlu etmeye çalışır. Nitekim Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **مَنْزَلَةٌ مِنْهُ فَأَدْنَاهُمْ سَرَايَاهُ يَبِيعُ ثَمَّ الْمَاءَ عَلَى عَرْشِهِ يَضَعُ إِبْلِيسُ إِنْ وَبَيْنَ بَيْنِهِ فَرَقَتْ حَتَّى تَرَكَتَهُ مَا :فَيَقُولُ أَحَدُهُمْ يَجِيءُ ثُمَّ قَالَ شَيْئًا صَنَعْتُ مَا فَيَقُولُ وَكَذَا كَذَا فَعَلْتُ فَيَقُولُ أَحَدُهُمْ يَجِيءُ فَنَتَّةَ أَعْظَمَهُمْ وَأَنْتَ نَعِمَ :وَيَقُولُ مِنْهُ فَيَدْنِيهِ قَالَ أَمْرَاتِهِ** “İblis tahtını su üzerine kurar. Sonra grup grup askerlerini gönderir. Askerlerinin derece ve makamca kendine en yakını fitnesi en büyük olanıdır. (Şeytanın) Askerlerinin biri gelir ve “şöyle şöyle işler yaptım” der. İblis ona, “sen hiçbir şey yapmadın” der. Sonra onlardan başka biri gelir ve “Kendisiyle karısının arasını iyice ayırınca kadar insanı bırakmadım” der. Bunun üzerine İblis onu kendisine yaklaştırır ve “sen ne iyisin der.”“ İşte bu şeytanın işlerinden biridir. Allah, hoş görmese de boşanmayı helal kılmıştır, ancak tüm çabalara rağmen eşler arasındaki sorunlar ve anlaşmazlıklar çözülmez hale geldiğinde ve evlilik hayatı sürdürülemez olduğunda başvurulabilecek helal bir çözümdür bu. Çünkü artık eşler arasındaki evlilik kötüye gitmiş, tehlikeli bir hal almıştır.

İşte İslam, toplumları her tür şaibeden, ifsat edici düşüncelerden ve yanlış ilişkilerden arındırmak, düşünceleri ve ilişkileri temizlemek ve netleştirmek üzere gelmiş, apaçık ve belirgin hale getirmiştir. İslam'ın mefhumları ve çözümleri bağlamında sürdürülemez olduğu durumlarda evlilik ilişkisine getirdiği bu çözüm, oluşabilecek sorunların ortadan kaldırılması içindir. Zira bu ilişki artık arılığını, temizliğini, merhametini, sevgisini ve amaçlarını kaybetmiştir ve hoş olmayan, rahatsız edici bir yolla da olsa çözüme kavuşturulması gerekmiştir.

Allah Teâla bu mesele için başlı başına bir sure tahsis etmiştir: Talak Suresi. Ayrıca Bakara Suresi'nde de uzunca bahsetmiş, insanlar için hükümlerini beyan edip yaşamlarını Rablerinin arzuladığı gibi düzenlemelerini emretmiştir. Böylece toplumu ve aileyi olası tehlikeler, sarsıntılar ve yıkımlara karşı koruma altına almıştır. Bu muazzam dinin getirdiği çözümler toplumsal varlığı, kötülükten uzaklaştırıp ayak tutan dayanaklarını güçlendirir.

Maruz kaldığımız kötülük veya şer her ne olursa olsun İslam'da, verdiği hükümde ve bu hükümlerin sonuçlarında herkes için hayır vardır. Ancak kimi zaman biz bu hayrı bilemeyiz, göremeyiz. **“تَعْلَمُونَ لَا وَأَنْتُمْ يَعْظَمُ وَاللَّهُ لَكُمْ شَرٌّ وَهُوَ شَيْئًا تُحِبُّونَ أَنْ وَعَسَى لَكُمْ خَيْرٌ وَهُوَ شَيْئًا تُكْرَهُونَ أَنْ وَعَسَى** **Hoşunuza gitmediği halde savaş size farz kılındı. Sizin için daha hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için daha kötü olduğu halde bir şeyi sevmeniz de mümkündür. Allah bilir, siz bilmezsiniz.”** [Bakara 216] Boşanma, her ne kadar birtakım kötü, trajik, rahatsız edici ve hoş olmayan sonuçları olsa da, evlilik hayatının tüm çabalara rağmen sürdürülemez hale geldiği, kötülük ve

mefsedete yol açan bir cehenneme dönüştüğü durumlarda, ayrılmaları birlikte olmalarından daha hayırlıdır ve gerek eşler, çocuklar ve aileler için gerekse toplum için Allah'ın izniyle hayırdır.

Evlilik sapasağlam bir bağıdır ve İslam evlilik için eşlerin karşılaşabileceği zorluklar ve sıkıntılar karşısında sağlam durabileceği güçlü ve sabit dayanaklar, çözüm getiren hükümler belirlemiştir. Böylece evliliğin Allah için sevgi ve merhamet onu razı etmek için birlikte çalışmak ve Müslüman bir nesil inşa etmek temelinde olmasını, böylece güçlü, sağlam ve dayanışma içinde bir toplum sağlamıştır.

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi için yazan
Zinet es Samed**